

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Migály Zoltán ügyvéd (címe) által képviselt Fővárosi VIII. Kerületi Önkormányzat (1082 Budapest, Baross u. 63-67.) I. rendű, dr. II.rendű felperes neve (II. rendű felperes címe) II. rendű felperesnek, dr. Nehéz-Posony Márton ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, sajtó-helyreigazítás iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2008. augusztus 28. napján meghozott, 19.P.23.272/2008/7. számú ítélete ellen az I. rendű felperes részéről 9., az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és helyreigazításként annak közzétételére is kötelezi az alperest, miszerint „valótlanul állítottuk, hogy ... Önkormányzata 2008. évre 2 milliárd forintnyi ingatlanvagyon értékesítését tervezi.”

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi az alperes által szerkesztett lapot kiadó ...-ét, hogy 15 napon belül fizessen meg az I rendű felperesnek 36.000 (harminchatezer) forint másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 36.000 (harminchatezer) forint fellebbezési illetéket. A további le nem rótt 12.000 (tizenkettőezer) forint fellebbezési illetéket az I. rendű felperes személyes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A ... című lap ...-i számában „...” címmel jelent meg írás.

A felperesek keresetükben a nyilvánosságra hozott állítások vonatkozásában helyreigazító közlemény közzétételére kérték kötelezni az alperest, mert megítélésük szerint a cikk valótlanul állította, hogy az önkormányzat 15 milliárd Ft-os zártkörű kötvény forgalomba hozásáról döntött és hamis látszatot keltett a cikk abban a körben, hogy a szerződésben résztvevő pénzintézet átvette volna az önkormányzat felett a pénzügyi ellenőrzést. Kifogásolták a cikkben megjelölt összeget, mint az önkormányzat hiányát, illetve azt, hogy az önkormányzat a működési hiány finanszírozására ingatlan értékesítést tervez.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a cikkben leírtak megfelelnek a valóságnak, és az tételesen igazolható is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy az általa szerkesztett ... című lapban a ...-án megjelent cikkel azonos helyen és betűszedéssel 8 napon belül tegye közzé az alábbi közleményt: „Lapunk ...-i számában a „...” című cikkben - valótlanul állították, hogy ... Önkormányzata 15 milliárd Ft-os zártkörű kötvény forgalomba hozásáról döntött volna, konkrét felhasználási cél megjelölése nélkül. A valóságban a döntés arra vonatkozott, hogy az önkormányzat keret-megállapodást kötött a ...-vel, amelyben az szerepelt, hogyha az önkormányzat kötvényt bocsátana ki, a pénzintézetet a kérdéses összeghatárig jegyzési kötelezettség terheli - a jegyzés lehetőségének felajánlása esetén. Az esetleges kibocsátásról származó bevétel csak fejlesztésre fordítható, konkrét fejlesztési cél kijelölése mellett.
- Azt a valós tény, hogy a 2008. évre tervezett működési hiány 1,3 milliárd Ft volt, hamis színben tüntették fel, amikor elhallgattuk azt, hogy az önkormányzat egyidejűleg annak nagy értékű csökkentését is tervezte a 2008. évre.”

Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes ezt meghaladó keresetét elutasította, míg a II. rendű felperes keresetét teljes egészében megalapozatlannak ítélte meg.

Megállapította, hogy a felek a képviselettel járó költségeiket maguk viselik.

A le nem rótt illetékről úgy rendelkezett, hogy abból a II. rendű felperes 5.000 Ft-ot, az alperes által szerkesztett lapot kiadó gazdasági társaság 11.000 Ft-ot köteles a Magyar Államnak külön felhívásra megfizetni, míg a fennmaradó 5.000 Ft illetéket az I. rendű felperes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet indokolásában ismertette az Alkotmány valamint a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény perbeli jogvitára alkalmazható rendelkezéseit, a Ptk. 79. § (1) bekezdését, a sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó legfelsőbb bírósági PK 12., 13., 14. és 15. számú állásfoglalást, majd az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) számú és a 36/1994. (VI. 24.) számú határozatát és annak indokolását.

Kiemelte, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog csak felelősséggel gyakorolható és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében az kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatásszerűen résztvevő személyek esetén. Ebbe a személyi körbe tartoznak az újságírók is.

A cikkben az szerepelt, hogy a kötvény kibocsátásáról döntött az önkormányzat képviselő-testülete, valójában azonban csak a szerződés megkötésére vonatkozott a határozat. Ezt a kereseti kérelmet az I. rendű felperes vonatkozásában helytállónak találta, mert igazolni tudta azt, hogy a döntés nem a kötvény kibocsátására irányult.

A cikk a felperesek szerint elhallgatta azt, hogy a szerződés nem biztosított kizárólagosságot a ...-nek, illetve azt állította, hogy a az önkormányzat tevékenysége fölött pénzügyi ellenőrzést gyakorol. Az alperes szerint a kizárólagosság vonatkozásában a cikk megállapítást nem tartalmaz, a pénzügyi ellenőrzés tekintetében pedig csak arra utalt, hogy a hitelező pénzintézeteknek rálátásuk van az önkormányzat gazdálkodására.

Ebben a tekintetben is csak az I. rendű felperes keresetőségi jogát állapította meg az elsőfokú bíróság, mert a sérelmezett közlés az önkormányzatra vonatkozott. Ugyanakkor nem állította az írás azt és olyan hamis látszatot sem keltett, hogy az önkormányzat más pénzintézetekkel nem köthetne szerződést, annak megítélése pedig, hogy ezek a szerződési feltételek kedvezők-e az értékelés kategóriájába tartozik. Kifejtette, hogy a pénzügyi ellenőrzés tekintetében csak az került közlésre, hogy a pénzintézet rálátással bír az önkormányzat gazdálkodására, ez pedig nem valótlan tényállítás, illetve hamis látszatot sem kelt, ezért ezt a kereseti kérelmet elutasította.

Sérelmezték a felperesek a 2008. évi működési hiányra vonatkozó cikkbeli állítást is. E vonatkozásban is csak az I. rendű felperes keresetőségi jogát állapította meg az elsőfokú bíróság, majd kifejtette, hogy az adott időpontban valóban 1,3 milliárd Ft volt a működési hiány, azonban ezzel a közléssel a valóságot hamis színben tüntette fel az alperes, mert elmulasztotta megemlíteni, hogy ez nem statikus adat, hanem folyamatosan csökken. Az újságíró egy adott időpillanat vonatkozásában ugyan valós adatot közölt, azonban ez olyan hamis látszatot keltett, mintha ha ez egy egész évre változatlan adat lenne, márpedig az nem lényegtelen kérdés, hogy ez az összeg valóban tényleges hiányt jelöl-e vagy ez csökkent, illetve csökkenhet, ezért e tekintetben az elsőfokú bíróság a helyreigazítást elrendelte.

A felperesek sérelmezték azt a leírást is, hogy a 2008-as költségvetésben 2 milliárd Ft bevételt terveznek ingatlan eladásából, mert ez a közléssel olyan hamis látszat keletkezett, mintha ezt a működési hiány fedezésére fordítanák.

E körben az elsőfokú bíróság az újságírót tanúként hallgatta meg, aki azt a felvilágosítást kapta, hogy a 2 milliárd Ft egyértelműen ingatlan értékesítési bevételetervezet.

A keresetőségi jogot ebben a vonatkozásban is kizárólag a I. rendű felperes keresete körében állapította meg és érdemben kifejtette, hogy a tanúként meghallgatott pénzügyi tisztviselők egyezően adták elő, hogy költségvetésben 2 milliárd Ft bevételt terveztek a különböző ingatlan eladásokból, azonban az egyik igen jelentős tétel, egy többéves kötelezettségvállalás részeként került megvalósításra, és arról nem 2008-ban született a döntés.

Az elsőfokú bíróság szerint megállapítható, hogy a ...-ben megjelent adat valós volt, arról pedig a cikk nem tett említést, hogy ennek az összegnek egy többéves kötelezettségvállalás is részét képezi-e vagy sem, ami érdemben az adat helyességét egyébként sem érinti, ezért ezt a kereseti kérelmet elutasította.

A bocsánatkérésre vonatkozó igényt sem találta megalapozottnak, tekintettel arra, hogy sajtó-helyreigazítás körében külön elégtétel adására nincs jogi lehetőség.

A II. rendű felperes által előterjesztett kereset vonatkozásában kifejtette, hogy közvetlen érintettsége hiányzik, mert a cikkben az önkormányzat döntéseire, költségvetésére vonatkozó adatok jelentek meg, illetve ezen közlések helyreigazítását kérték keresetükben. A cikk a II. rendű felperesre nézve kizárólag a határozati javaslat előterjesztése körében tett nyilatkozatot említi, azonban emiatt helyreigazítási igény nem került előterjesztésre, ezért a II. rendű felperes keresete teljes egészében megalapozatlan.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű felperes és az alperes terjesztett előfellebbezést.

Az I. rendű felperes kérte az elsőfokú határozat megváltoztatását arra hivatkozással, hogy a feltárt tényállást és a bizonyítékokat nagymértékben figyelmen kívül hagyva utasította el az elsőfokú bíróság a keresetét.

A cikkbeli állítások azt a hamis látszatot keltik, mintha a ... mint privilegizált hitelező más hitelezőknél nagyobb befolyással rendelkezne, és átvette volna az irányítást az önkormányzat pénzügyei fölött. Azt a körülményt az alperes elhallgatta, hogy az I. rendű felperesnek módjában állt, hogy más piaci szereplőkkel is szerződést kössön. A tanúnyilatkozatok alátámasztották, hogy az önkormányzatnak más hitelezők felé is áll fenn adóssága és azt is elmondták, hogy az „költségvetés ellenőrzése olyan szempontból, hogy abba az adósságszolgálat terhei beállításra kerültek rendszerint szokásos eljárás."

Erre figyelemmel megállapítható, hogy a kivételes elbánásban nem részesül, semmivel több jogosultság nem illeti meg, mint a többi banki hitelezőt, ezáltal az alperes hamis látszatot keltett.

A 2 milliárd Ft ingatlanvagyon értékesítésére vonatkozó közlés körében is a meghallgatott tanúk nyilatkozatára hivatkozott és arra, hogy ezen összegbe beleszámítódik az a 800 millió Ft, ami a korábbi években történt értékesítésből származik, továbbá a bérlet értékesítésénél tervezett bevétel 50%-a más jogosult részére kerül továbbfizetésre. A bíróság tehát nem tett különbséget a 2008. évre tervezett ingatlan értékesítésből származó jövedelem, illetve a 2008-ban tervezett ingatlanok értékesítéséből befolyó jövedelem között. Márpedig gazdálkodásának megítélése más abban az esetben, ha 2008-ban 2 milliárd Ft-ot vár ingatlan értékesítése jogcímén bevételként, vagy ha a 2008. évben 2 milliárd Ft-nyi értékű ingatlanvagyon értékesítését tervezi. Mindezen körülmények alapján kérte az ítélet

megváltoztatását és a helyreigazító közlemény kiegészítését, melynek szövegét fellebbezésében megjelölte.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és az I. rendű felperes keresetének elutasítását kérte.

Indokolásul előadta, hogy a kötvény kibocsátásról szóló önkormányzati döntést igazolja a perben becsatolt határozati javaslat. Az a körülmény, pedig hogy a kibocsátás a szerződésről szóló határozattal egyidejűleg született-e meg, a felperes megítélése szempontjából nem bír jelentőséggel. A cikk arra nem tartalmazott állítást, hogy az önkormányzat a kibocsátásból származó bevételt nem fejlesztési célra fordítaná, csak azt, hogy a döntés időpontjában a fejlesztési cél nem került meghatározásra, amit igazol az I. rendű felperes újságírónak adott válasz is.

Megítélése szerint a sajtó-helyreigazítás rendeltetésén terjeszkedett túl az elsőfokú bíróság, mert az I. rendű felperes hiánycsökkentésre irányuló szándéka körében a cikk tényeket közölt, amikor a hiány mértékét ismertette. A cikk nem állította, hogy az önkormányzat nem kívánná csökkenteni a hiányt.

A tények elhallgatása pedig csak akkor minősül a való tények hamis színben való feltüntetésének, ha az elhallgatott tények a közölt állítások valósághoz való viszonyában jelentőséggel bírnak. Az önkormányzat működési hiányának tervezett összege 1,3 milliárd Ft, a hiány csökkentésére irányuló szándéknak tehát ebből a szempontból nincs jelentősége. Egyébként is egy áprilisban megjelenő cikk esetén még nem látható előre, hogy a hiány csökkentésére vonatkozó célkitűzésből a pénzügyi év végén mi valósítható meg.

Ezen túl az ítéleti rendelkezés önmagának is ellentmond, mert egyrészt megállapítja, hogy a hiányról szóló közlés megfelel a valóságnak, a „hiány csökkentésére irányuló szándékot pedig szintén a 2008-as évre látja fennállónak.”

Kiemelte, hogy az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 5. § és 7. § (3) bekezdése alapján, ha az önkormányzat a hiány csökkentését tervezte volna 2008-ra, akkor annak a költségvetési rendeletben meg kellene jelennie, amelyben azonban nem vitatottan 1,3 milliárd Ft szerepel. A költségvetésen túli minden szándék és elképzelés olyan célkitűzés lehet, amelynek szerepeltetése a sajtón nem kérhető számon.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül.

Ebben a körben eljárva a másodfokú bíróság az I. rendű felperes fellebbezését részben alaposnak, az alperes fellebbezését megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú ítéletben a perbeli esetre vonatkozó jogszabályi rendelkezések, az Alkotmánybíróság határozatai, a Legfelsőbb Bíróság állásfoglalásai, a sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó speciális bizonyítási szabályok is részletesen ismertetésre kerültek, ezért azokra a másodfokú bíróság csak visszautal.

A Fővárosi Ítéltábla azonban azt kiemeli, hogy a sajtószabadság, a közlés szabadsága kiemelt fontosságú alapjog, amely megnyilvánul abban is, hogy az Alkotmány 61. § (2) bekezdésében elismeri és védeni rendeli.

A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény megfogalmazása szerint az Alkotmányban biztosított sajtószabadság mindenkinek jogot ad arra, hogy nézeteit a sajtó útján közölje, kifejtse, azonban a 3. § (1) bekezdése kimondja, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.

A sajtó feladata, hogy a figyelemre méltó eseményekről tájékoztatást adjon, azonban a közlésnek való tényeket kell tartalmaznia, és nem eredményezheti a valóság meghamisítását.

A PK 14. számú állásfoglalás alapján a sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani abban az esetben is, ha közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét.

Ez azt jelenti jelen eljárásban, hogy az alperesnek hitelt érdemlően azt kellett alátámasztania, hogy a felperesi önkormányzat 15 milliárdos zártkörű kötvény forgalomba hozataláról döntött, illetve azt, hogy a 2008. évi működési hiány 1,3 milliárd Ft volt.

Az alperes bizonyítási kötelezettsége ellenére maga a felperes igazolta, hogy a képviselőtestület döntése a szerződéskötésre vonatkozott, amit a 2008. február 27-én tartott rendes ülésről készített jegyzőkönyv kivonat egyértelműen alátámaszt. E szerint az előterjesztés mellékletét képező megbízási szerződés megkötésére illetve aláírására kapott felhatalmazást a polgármester illetve korábban a kötvénykibocsátási eljáráshoz kapcsolódó ajánlatkérés lefolytatására és nem a kötvénykibocsátásra. Mindebből az állapítható meg, hogy az alperes a cikkben valótlan állításokat közölt.

A működési hiányösszege sem bizonyította, hiszen az újságíró tanú is azt állította, hogy az önkormányzat pénzügyi vezetője az éves költségvetési hiány tervezetéről nyilatkozott. Azt is elmondta, hogy, mint „államháztartási, költségvetési kérdésekkel” foglalkozó újságíró tudott arról, hogy év közben az önkormányzati költségvetésben jelentős módosításokat lehet végrehajtani.

Erről a lényeges körülményről azonban az olvasókat nem tájékoztatta, ezáltal az alperes azt a hamis látszatot keltette, mintha az 1,3 milliárd Ft-os hiányt tervezett volna egész évre, módosítások, csökkentések nélkül.

Az I. rendű felperes fellebbezésében annak közlésére is kérte kötelezni a szerkesztőséget, hogy a ...-vel nem kizárólagosságot biztosító megállapodást kötött a kötvények lejegyzésére vonatkozóan, így a bank nem gyakorol pénzügyi ellenőrzést az önkormányzat felett.

A Fővárosi Ítéltábla a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása alapján a kifogásolt sajtóközleményt a maga egészében vizsgálta, a kifejezéseket nem formális megjelölésük, hanem valós tartalmuk szerint ítélte meg, és a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben értékelte és azt állapította meg, hogy a cikk szerint a bank pénzügyi pozíciót szerzett a kerületben és számlavezetővé is vált, így ezáltal a költségvetés részleteit is megismerhette.

Ez a cikkbeli közlés azonban nem pénzügyi ellenőrzést jelent.

A felperes tehát olyan állítás helyreigazítását kérte, amely a kifogásolt sajtóközleményben nem szerepelt, így az alperes hamis látszatot sem keltett.

A „...” című írás szerint az önkormányzat 2 milliárd Ft-nyi ingatlanvagyon értékesítését tervezte.

Ennek a közlésnek a valóságtartalmát azonban az alperes a PK 14. számú állásfoglalásban rögzített kötelezettsége ellenére nem igazolta. A meghallgatott tanúk is arról számoltak be, hogy az ingatlanvagyon értékesítéséből származó bevételről nem 2008 évben született döntés, és a 2 milliárd Ft korábbi kötelezettségvállalásból származó bevételt is tartalmaz.

Megállapítható tehát, hogy nem valós az az állítás, hogy az önkormányzat 2008 évre 2 milliárd Ft-nyi ingatlaneladást tervezett, s mivel ez az I. rendű felperes tevékenységének megítélését befolyásolja, ezért a Fővárosi Ítéltábla a helyreigazító közlemény kiegészítésével kötelezte az alperest a helyreigazítás közzétételére.

A Fővárosi Ítéltábla nem tartotta szükségesnek a valóság közlésének elrendelését, mert a helyreigazítás megfogalmazásából a cikkbeli valótlan állítás az olvasó számára értelmezhető, megérthető.

Mindezen fenti indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta annak helyes indokaira utalással.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban felmerült perköltségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontjában és (5) bekezdésében valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében és 14. §-ában foglaltakra.

Budapest, 2008. december 11.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitel  l:
tisztviselő